

Vážené a milé medievistky, vážení a milí medievisté,

rádi vám oznamujeme, že mezioborová medievistická kolokvia na půdě FF UK budou pokračovat. Napříště je bude mít na starosti nestálý a změnám otevřený organizátorský tým – doufáme, že se nás v něm postupně vystřídá co nejvíce.

Po rozhovorech s mnohými z vás vykrystalizovalo téma částečně těžící ze „středověké komiky“, je však zcela nové a rádo by se ustavilo jako samostatné. Vyzýváme vás proto k zasílání anotací příspěvků na téma **Staré baby**, a to nejpozději do **30. listopadu 2017**. Kolokvium se odehraje **16. a 17. ledna 2018** na FF UK v Praze. Každé vystoupení dostane prostor **20 minut**, aby zůstal dostatek času na diskuzi.

Staré baby

Z komiky. První biblický smích se ozývá v myslí dlouhověké, neplodné a skeptické ženy. Příběh o Sáře a jejím potomstvu je komický, protože končí lépe, než sama očekávala. Zvláštním způsobem propojuje otázky stáří, ženství, nabytých životních zkušeností a z nich plynoucí nedůvěry. Sára zná povýšený smysl pro humor i jeho skrývání, přitom vstupuje do exkluzivního rozhovoru s Bohem, a přestože se jej snaží oklamat, stane se nositelkou zázraku a velkého překvapení. V nové podobě se tak rozvinou její již dříve projevené rysy: široká náruč, štědrost, pokora a moudrost. Je z ní zklidňující zakladatelka, která nakonec získá plné právo se smát a zemřít v pokoji.

Věci a obrazy. Zatímco s „komikou“ jsme se zabývali širokou teoretickou badatelskou oblastí, v případě „starých bab“ se obracíme jen k jednomu konkrétnímu tématu. Jde o průsečík dvou silných linií antropologického tázání – představ o dlouhém věku a o ženské pohlavnosti. Nabízíme přinejmenším dvě oboustranně provázaná pojetí: Zaprvé debatu o životních podmínkách, moci, bezmoci, právech i povinnostech jedné sociální skupiny ve středověku, zadruhé rozpravu o motivu vstupujícím do středověké literatury a umění, plnícím zde různé funkce a nabývajícím rozličných hodnot a významů.

Emoce. Zvolili jsme necitlivé pojmenování „staré baby“, protože především chceme analyticky postihnout rovinu reprezentací: nekorektní, zcizující označení zavánějící posměchem a opovržením se blíží karikatuře, jitrí emoce a samo provokuje otázky, na něž je těžké odpovídat bez záchvěvů. Každé účastnice a každého účastníka kolokvia jakéhokoli věku se téma osobně dotýká a trochu ho těší i bolí.

Toto jsou některé z otázek a okruhů, k nimž svoláváme diskuzi:

Středověké baby stále mladé. Hraje v evropské imaginaci středověk roli archetypální babičky? Je dějepisectví nostalgickým vzpomínáním a zdrojem kuchyňských argumentů? Jak psaly a píšou humanitní vědy o starých ženách ve středověku? Jaké životní podmínky jim byly a jsou připisovány, a na základě čeho? Jak si středověké staré baby představoval a představuje moderní člověk? Zajímá nás medievisticky orientovaná diachronní reflexe.

Středověké životy starých bab. Jak se měly středověké seniorky? Kdy se jimi stávaly? Byly vůbec vnímány jako společenská skupina? Byly osamělé? Kde a s kým žily? Měly co jíst? Jakou měly moc a kdy byly bezmocné? Musely žebrot? Mohly pracovat a vydávat se na poutě? Známe jenom autoritativní královny matky a vzdělané abatyše, nebo lze něco říci třeba o takové Ostojevě prabábě? Jakými trpěly bolestmi, jaké nemoci je trápily? Jak jim bylo možno pomoci? Kdo jim vůbec nepomáhal? A komu pomáhaly a koho ignorovaly ony? Zajímá nás archeologie, zákoníky, vůně bylin, vdovství, odkazy dědkům i příštím generacím, vnučata, svíčky, kosti, hole.

Středověké obrazy starých bab. Kým byly staré báby ve středověku? Jaké hodnoty a teoretické koncepty personifikovaly? Z jakých antických, biblických a dalších předobrazů čerpali středověcí autoři jejich portrétů a charakteristik? Jaké společenské role a kulturní významy jim byly v různých situacích a prostředích připisovány? Jakých podob a funkcí ve středověké kultuře staré báby nabývaly? Za jakých okolností vystupují jako pramatky, vědmy, mystičky, kořenářky, čarodějnice, chůvy, důvěrnice či klevetnice, milé nebo protivné stařenky? Kdo přebírá jejich role v případě jejich absence? Zajímají nás staré ženy jako zapomnětlivé nositelky společenské paměti, zajímá nás jejich sexualita a milostný život, jejich vztah k přírodě, jejich duchovní vhled a moudrost, rituály, malichernost a nesrozumitelnost.

Na závěr si dovoluujeme připomenout již tradiční důraz akcí Centra pro studium středověku na otevřenost a **mezioborovost**. Uvítáme zástupce všech vědeckých disciplín a medievistických specializací. Samozřejmostí je rovněž „**dlouhé i široké**“ **pojetí evropského středověku**: zahrnuje jak funkční časové přesahy do pozdní antiky a raného novověku, tak multikulturní přístup zohledňující různé dominantní proudy evropského křesťanství, židovství a islámu, ale zároveň i perspektivy minoritní a vzpírající se snadnému popisu.

Těšíme se na příjemné a poučné setkání se všemi medievistickými tazateli, kteří mají rádi tělo a čas!

Za CSS FF UK

Vojtěch Bažant, Jiří Dynda, David Šimeček, Martin Šorm.

Přihlášky příspěvků pošlete na adresy jiri.dynda@ff.cuni.cz či arfea@seznam.cz.